

Per sentit d'Estat

EL PERIÒDICO DE CATALUNYA, Editorial, 21.02.10

És possible que el gran encert del president del Govern en el debat d'aquest dimecres fos proposar que una comissió governamental d'alt nivell negociï amb els grups les reformes necessàries per superar la crisi. Va fixar un calendari (dos mesos) i quatre eixos: competitivitat i ocupació, nou model productiu, consolidació fiscal i fluïdesa del crèdit. Amb la reforma laboral, que ja negocien sindicats i patronal, i la de les pensions, que ha de discutir la comissió del pacte de Toledo, Zapatero traça una agenda ambiciosa, tant com complexos són els reptes que cal afrontar.

La fluïdesa del crèdit

S'ha de reactivar el crèdit, perquè sense ell l'economia es paralitza. És el que està passant des de finals del 2008. El nostre sistema financer no es va aturar per la insolvència de les grans entitats, com va passar en altres països. Però la banca estava endeutada en els mercats exteriors i, al tancar-se aquests, el crèdit es va paraitzar. El Govern va fer bé a l'esforçar-se per suavitzar la caiguda, però va actuar amb molt de retard. El Fons d'Adquisició d'Actius Financers va arribar tard i amb tantes cauteles que va ser inútil. És cert que no va passar el mateix amb el fons d'aval, i que l'ICO no pot suplir amb eficàcia el defalliment de la banca. Però la lentitud de Solbes va agreujar una cosa inevitable. Espanya ha de reduir l'insostenible endeutament dels anys del boom.

Ara, el retard se centra en les ajudes a entitats amb excés de cartera immobiliària. El Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB) no es

va crear fins al juny del 2009, i encara no ha operat perquè estava pendent del vistiplau de Brussel·les. Zapatero va dir que el FROB permetrà reestructurar 40 caixes d'estalvis. Per tant, hi ha 40 caixes engarrotades pel seu retard. Conclusió: per reanimar el crèdit els polítics han d'evitar els debats superflus i adoptar mesures eficaces amb més agilitat.

El model productiu

El canvi de model productiu és vital. La nostra economia no s'ha de basar en la construcció i altres sectors de poc valor afegit. El manteniment –i l'eficiència– de la inversió pública en R+D+i és essencial. Però encara ho és més la iniciativa empresarial. I això exigeix un marc de flexibilitat que inviti les empreses a invertir aquí. La flexibilitat és obligada, perquè els nous productes han de viure del mercat i ningú sap el que tindrà èxit. Si se sabés, els funcionaris dels serveis d'estudis, públics o privats, decidirien les inversions, i sobrarien empresaris. Juntament amb l'abús de la temporalitat en els contractes, aquesta és la principal raó per revisar el mercat laboral. Les empreses de noves tecnologies necessiten mà d'obra especialitzada i en formació contínua – molt poca ocupació temporal–, però no acceptaran quedar atrapades en un marc més rígid que el d'altres països de la UE.

Menys despesa pública

En la consolidació fiscal, el Govern no pot actuar sol, perquè la despesa pública està molt descentralitzada. Necessita pactar amb les autonomies. L'objectiu de reduir 40.000 milions de despesa estatal en quatre anys (només 5.000 el 2010 per no danyar la recuperació) és

correcte. Però retallar és dur, i 10.000 milions més d'estalvi els han d'afrontar les autonomies. El pacte és, doncs, obligat si es vol reduir el dèficit al 3% el 2013 i evitar així que el debilitament del deute sobirà sigui encara un last més per a la inversió privada. Aquest futur, que a Grècia ja és present, seria molt negre. No és només que l'Estat hauria de retallar la despesa social, danyant la cohesió; també s'encariria el crèdit a les empreses espanyoles, cosa que frenaria la inversió, la competitivitat i l'ocupació.

El que està en joc és el benestar de tots els espanyols, la pervivència d'uns models de producció i de protecció social que potser Espanya no es podrà seguir permetent. Per prudents que siguin, les reformes que cal emprendre seran forçosament restrictives, i comportaran un cost electoral a qui les impulsi. Això explica la importància que tant Zapatero com el líder del PP, Mariano Rajoy, tinguin altura de mires per arribar a uns pactes, malgrat que siguin de mínims, pels quals es coresponsabilitzin d'aquestes mesures. Així se'ls ha d'exigir per responsabilitat o, si s'estimen més, en nom d'aquest sentit d'Estat que tan sovint demanen als altres.